

Školitelský posudek disertační práce JUDr. Jiřího Kaprase „Střet zájmů veřejných funkcionářů“

Kdyby byl *Jiří Kapras* doktorandem v prezenční formě, mohli bychom odevzdání disertační práce v závěru 3. ročníku studia kvitovat jako neobvyklý úspěch. Vzhledem k tomu, že studuje ve formě kombinované, dá se mluvit o malém zázraku. A to tím spíše, že kromě sepsání disertační práce stihl publikovat několik časopiseckých článků a vystoupit na několika odborných konferencích.

Jiří Kapras sepsal disertační práci o tématu, jež je pro něj srdeční, ne-li osudové, neboť se jím dlouhodobě zabývá rovněž pracovně. Takové případy vedou ke zvýšené pozornosti a obezřetnosti, zda tu není badatelský úsudek zatemněn nedostatkem odstupu. Výsledek doktorandova snažení názorně ukazuje, že to nemusí být problémem vždy.

Sám jsem to ostatně zažil coby zaměstnanec Kanceláře Senátu píšící o Senátu: není sice asi příliš pravděpodobné, že v takové pozici autor dospěje k závěru, že objekt zájmu a současně jeho zaměstnavatel je veskrze nanic, s touto výhradou však může těžit z výhod v přístupu k informacím i lidem, může mít mnohé předem dobře promyšlené, protože to promyšlené mít musí.

Ani *Jiří Kapras* nedospěl k závěru, že jeho zaměstnavatel je nanic, vidí však tolik limitů v působnosti ministerstva spravedlnosti, že hledá alternativního nositele příslušného segmentu veřejné moci v podobě nezávislého správního úřadu, v čemž se dává inspirovat zahraničními vzory. Právě přístup k informacím ze zahraničí má usnadněný svým úředním postavením. V běžné literatuře se totiž ochraně veřejného zájmu pozornost samozřejmě věnuje (např. pro *Marka Tushneta* jsou podobné instituce součástí „čtvrté moci“), nebývá to však analýza příliš detailní, a pokud je, zase nezahrnuje příliš mnoho srovnávaných zemí.

Autor ke svému dílu přistoupil s jasnou představou o koncepci, systematicke i pramenech poznání (právní úprava, rozhodnutí, odborná literatura, novinové články, interní dokumenty, statistiky...). Disertační práce je rozčleněna na úvod, závěr a sedm výkladových kapitol, jež nabízejí pečlivý výklad české právní úpravy i praxe, včetně té soudní. Nejde tu však pouze o dogmatiku, jelikož se autor pouští i do obecnější klasifikace zkoumaných jevů, včetně jejich přesahů. Vykládá tak i to, co je vlastně „veřejný (obecný) zájem“, a jak souvisí s tím, co máme (nejen v duchu teorií společenské smlouvy) tendenci očekávat od státu, resp. od veřejné moci. Analyzuje ústavně-právní východiska úpravy střetu zájmů a průběžně odkazuje na zahraniční realie, protože mu to připadá funkčnější, než exkurs do zahraničního práva „vytěsnit“ do jediné zvláštní kapitoly.

Mluvím-li o výkladu a analýze, bylo by přesnější dodat, že jde o analýzu kritickou, protože si je autor vědom nedostatků právní úpravy, správní praxe, ale i postupu soudů, včetně Ústavního soudu. Vadí mu např. výrazně nasazení mnohých českých zákonodárců ve prospěch konkrétních obcí, jejichž jsou souběžně reprezentanty, nebo nízké pokuty za porušení stanovených povinností.

Měl jsem možnost číst pracovní verze jednotlivých kapitol i disertační práce jako celku. Autor průběžně reagoval na mé otázky i doporučení.

Po mém soudu je disertační práce zdařilým zpracováním tématu, jež je u nás ve větším rozsahu pojednáváno jen v komentářích k zákonu o střetu zájmů. Autor ví, o čem a proč píše, jeho text je srozumitelný, citace jsou četné a korektní. Nepochybně prokázal schopnost se zvoleného tématu chopit, „neutopit“ se v něm, ba dospět i k realizovatelným doporučením. Navíc zařadil tabulky a grafy, což mu jistě můžeme přičíst k dobru. Nemyslím, že by něco bránilo disertační práci v úspěšné obhajobě.

V Praze dne 5. září 2023

prof. JUDr. Jan Kysela, Ph.D., DSc.